

Cròniques Italianes

Entre les sis o set novel·les que Hemingway considerava de lectura imprescindible per a tot aprenent de narrador, hi havia les dues novel·les majors d'Stendhal. La seua doble presència en una llista que obviava desenes de noms il·lustres evidència la devoció apassionada, però no inepta, del nord-americà. Aquest narrador d'històries d'un lirisme encobert de violència sempre se'n considerarà un deixeble. Considerava que el mètode d'interpretació de la peripecia humana ideat per Stendhal, la seua novel·lística, era, no sols vàlid, sinó, entre escriptors, una indefugible universitat. I tenia una bona part de raó.

Stendhal (un dels dos-cents pseudònims de Henry Beyle: el seu joc d'espills literari), romàntic distanciat, participant de jove en l'aventura napoleònica, exiliat a Itàlia, país que el sorprèn i que l'encisa, pretindrà ser un senzill «observador del cor humà», però no és sols això. No abandonarà mai els seus ideals juvenils: l'admiraació per les formes abrandades de l'amor o l'energia de l'heori carlylesc.

Stendhal vol reflectir la veritat profunda, és a dir, fer una exegesi. Constatar sí, però sobretot fer veure. L'estrany, el sòrdid, el cruel, són, només, matèria colpidora. Per això forjarà un estil estricte, antiretòric, sovint cinematogràfic, que confon realitat i ficció, on intercala brevíssimes generalitzacions, pistes dissimulades. L'estil que licalia per crear universos

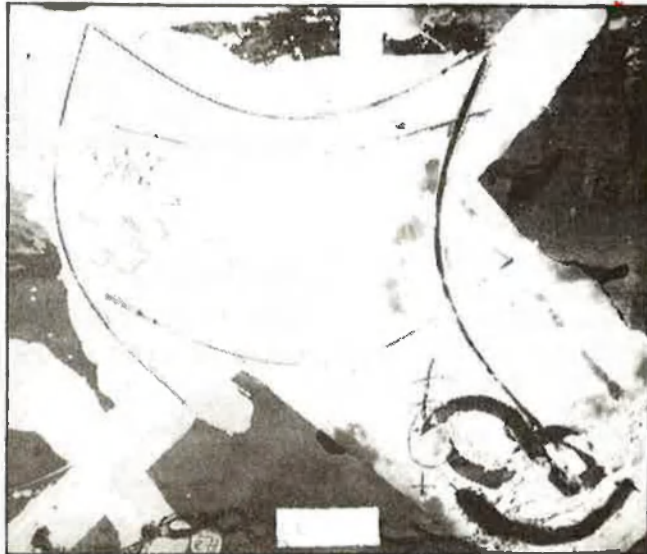
—novel·les— creïbles, enèrgics i exemplars. Així creà la novel·la «realista».

Podem estar més o menys d'acord amb els seus pressupòsits, amb les seues observacions, algunes delicioses, però l'estil encara ens electritza.

Les cròniques italianes en són la quinta essència. Aquesta relats breus, pseudo-traduccions d'antics memorials de crims amb les seues trames complicades i exòtiques, eren un repte per a la França burgesa i envanida del moment, i Stendhal el resolgué condensant el seu estil al màxim: fent-lo directe, clar, punyent. Cada relat té un pròleg on l'autor judica sobre el diví i l'humà; la resta és narració, i d'una contundència astoradora. Una nova forma de contar.

La inclusió, que tots els stendhalians agrairan, dels relats inacabats aigualix una mica la impressió convincent del volum. La resta, sobretot la seua particular versió del Don Juan, són obres mestres.

Formes corbes, de Tàpies

L'empremta d'un temps

Una exposició d'Antoni Tàpies suposa, no cal dir-ho, un esdeveniment important en la vida cultural de qualsevol ciutat i, amb aquest caràcter, enfortit pel pas dels anys, es presenta a la galeria Palau de València.

Pot semblar a algú que el fet de portar a Tàpies siga poc arriscat, ja que es tracta d'un pintor conegut tot arreu. Però ¿qui pot avui invertir els seus diners en l'adquisició de peces com *Formes Corbes* o el *Gran díptic roig i negre*, tots dos realitzats el 1980?

És clar que una exposició d'aquesta envergadura pot ser tot un èxit, però també un fracàs, econòmicament parlant, i, per això, ara es parla tant de la propera creació d'un Museu d'Art Contemporani a València. ¿No seria desitjable aconsellar a les institucions oficials que es plantejassen la compra d'obres com les dues citades?

En línies generals, Tàpies hi ha plasmat el seu món personal, constituït per una constel·lació de significants estranys i ben arrelats a les fantasies oníriques dels surrealistes i especialment de Joan Brossa —tissors, creus, cames, aspes, peus—. S'acosta a una dilucidació de les formes matèriques, tractades com a suport i síntesi de l'obra, però, en altres casos, la seua imaginació l'ha dut a extrovertir-se en unes superfícies dures o molles (llenç, fusta, cartó), creuades per un gest viu i elegant que l'entronca amb els cal·ligràfics xinesos.

Brolla així un Tàpies d'un cromatisme opac, fosc, que raspa els quadres, descobrint la crueta de l'interior; aquest Tàpies conviu amb l'esperit d'una pintura que en la continuïtat (a vegades, una mica fatigosa) mostra la qualitat de la textura, l'empremta d'un temps, l'expressió d'un creador.